OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Oikeusministeriö
Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
LsN Leena Mäkipää

15.3.2022

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Eduskunnan lakivaliokunta on järjestänyt 11.3.2022 asiantuntijakuulemisen valiokunnassa käsiteltävänä olevasta kannabiksen käytön rangaistavuuden poistamista koskevasta kansalaisaloitteesta (KAA 5/2020 vp). Valiokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lisäselvitystä siitä, onko saatavilla selvitystä tai tutkimusta, jossa olisi tarkasteltu kotietsintään liittyvää poliisin toimivaltuuksien käyttöä.

Oikeusministeriö toteaa lisäselvityksenään seuraavaa:

Oikeusministeriön tiedossa ei ole selvitystä tai tutkimusta, jossa olisi tarkasteltu kattavasti poliisin kotietsintää koskevia toimivaltuuksia ja niiden käyttöön mahdollisesti liittyviä ongelmia.

Oikeusministeriö toteaa, että aiheeseen liittyviä kysymyksiä on tarkasteltu esimerkiksi eräässä Poliisiammattikorkeakouluun tehdyssä opinnäytetyössä (Vanhatalo, Kalle (2019): Kotietsinnän saattaminen tuomioistuimen tutkittavaksi) sekä apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuojan ratkaisussa (30.8.2012, Dnro 3236/2/11). Näiden lähteiden käyttökelpoisuus käsillä olevan kysymyksen arvioinnissa on kuitenkin osin rajallinen muun muassa niiden laajuuteen ja valmistumisen ajankohtaan liittyvistä syistä.

Oikeusministeriö toteaa, että käytettävissä on erilaisia menettelyjä ja oikeussuojakeinoja, joilla kotietsintään liittyvä mahdollinen epäkohta tai koettu oikeudenloukkaus voidaan saattaa viranomaisen arvioitavaksi. Pakkokeinolaki (806/2011) sisältää erityisen oikeussuojakeinon, jolla kotietsintä voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi. Pakkokeinolain 8 luvun 18 §:n 1 momentin mukaisesti sen vaatimuksesta, jonka luona kotietsintä on toimitettu, tuomioistuimen on todettava, ovatko kotietsinnän toimittamisen edellytykset olleet olemassa taikka onko kotietsinnässä menetelty lain 8 luvun 5 tai 6 §:n edellyttämällä tavalla. Vaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa kotietsinnän toimittamisesta tai siitä myöhemmästä ajankohdasta, jolloin vaatimuksen esittäjä on saanut tiedon etsinnän toimittamisesta.

Poliisiorganisaation sisäisiä esimies- ja laillisuusvalvonnan menettelyjä tuodaan esiin sisäministeriön lakivaliokunnalle toimittamassa lisäselvityksessä. Poliisin sisäisen laillisuusvalvonnan ohella poliisin toiminnan lainmukaisuutta valvovat valtioneuvoston oikeuskansleri ja eduskunnan oikeusasiamies. Siltä osin kuin kyse olisi kotietsinnän suorittamisesta ilman laissa säädettyä toimivaltuutta, kyseeseen voisi jossakin tapauksessa lisäksi tulla sen selvittäminen, onko virkamies syyllistynyt asiassa rikokseen. Sellaisia tapauksia varten, joissa poliisin epäillään tehneen virkatehtävän suorittamisen yhteydessä rikoksen, esitutkintalaissa (805/2011) on säädetty erityisistä tutkintajärjestelyistä.

Postiosoite
Postadress
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax
09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi